Núm. 645

Any XIV

Barcelona 10 de Janer de 1901

LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

HIVERNENCA

Capritxosas eixas donas,
per lo paissatje nevat
gosan molt bonas estonas...

Y es llástima; al meu costat
estarían calentonas
sens perill d' un refredat.

LA VUYTADA ERAPPÉ

Gracias á Deu, estimadíssims lectors, encara puch fer l' ou (ab los dits de la má s' entén) y puch agafar la ploma per conjuminar la crónica setmanal.

Dich gracias á Deu, perqué si segueixen aquestos frets, ignoro si la setmana vinent podré fer altre tant, ja que jo al hivern no soch ningú, puig m' arrronso com un poll y no 'm sé mourer del costat de la llar de foch durant lo día y del dols escalf de la dona, mentres dura la nit.

Donchs sí; los Reys aquest any 'ns han portat á falta d' altres regalos, un fret més que regular... ¡Caballers y quin modo de bufar la nit en que la canalleta somnía embadalida ab l' arrivada de las ninas y dels caballs de cartrón... Alló no semblava una nit de Reys; alló semblava una nit siberiana.

No diré que s' arrivés á glassar la respiració ó l' alé, com passa á la Laponia, ni que de las resultas quedessin la meytat de 'ls barcelonins sense nás (caygut de la glassada) com succeheix á Russia, pero si puch afirmar que més d un pare de familia que surtí de casa per actuar de *Rey*, lográ sols fer lo burro y en lloch de la cárrega de joguinas consabuda, torná á casa ab una... pulmonía doble.

A l' endemá quan la quitxalla sortí somrienta als balcons y galerias, en espectativa de las joguinas qu' en ells havía deixat la munificencia regia, foren moltas las criaturas qu' arreplegaren un costipat pera tot l' hivern, puig lo dia de Reys en *Francisquet de 'ls Ventalls* bufava qu' era un contento.

En probas, que fins semblá per un moment qu' anava á treure 'l vestit blanch de las grans solemnitats, aquell que sab teixir ab tofa de glassats borrallóns...

Y desde allavors ensá, no ha parat ni un moment d' empaytar ab son buf als infelissos mortals, escampant refredats y pulmonias á *tutti ple*.

Vostés dirán qu' are es lo temps crítich de l' hivern y que si actualment no treu lo fret sas manyas, ja no las treurá en lo resto del hivern.

En horabona, hi estich de perfecte acort; cada cosa pe 'l seu temps com las figas per l' Agost... Pero ¿no podría aquesta divinitat que 's cuyda del registre del *frio Bóreas* ó com se digui... no podría guardar los seus rigors pera 'l mes de Juliol?

Allavors tindriam medis de sobras pera neutralisar sos efectes desastrosos y trovariam en la mateixa naturalesa recursos pera combatrer lo fret de circunstancias, ab la calor de la estació.

Se 'm dirá qu' ab aixó vinch á inventar algo per l' istil dels gelats... calents, pero jo apunto la idea: altres més sabis que jo ne treután partit.

¡Consti, donchs, que sería una gran obra, la gran obra del sigle XX! aliar las neus, los frets y las borrascas del Janer, ab las xafogors y soleyadas del ardent Juliol.

La humanitat li restaria agrahidíssima al senyor Juandó, l' inventor de la navegació aérea... catalana si deixant per un moment sos interessants estudis d' *Aviació*—en los quals probablement hi perdrá la paciencia y 'ls quartos .. dels accionistas—'s dedicava ab las poderosas llums de son ingeni, á resoldre lo problema interessantissim que jo 'm limito á apuntar.

Mentres no sigui aixís; mentres estém entregats sense defensa á las traydoras embestidas del *cierzo helado* que díuhen los poetas, hi haurá catarros y panallons, veurém caure víctimas del mateix *moquillo*

igual al Rey com al Papa,
com á aquell que no té capa

y observarém, desilusionats, la cayguda de la freda gota per las puntas dels nassos, ja siga dels d' esbargiuia pansida de las vellas arrugadas, ja dels de grech perfil de las noyas de vint anys.

—Qui fos pintor! deya un company meu de l' art de la ploma l' altre dia, mentres llensava fondos sospirs... ¡Qui fos pintor!!—

L' accent de tristesa ab que 'l meu amich s' exclamava, va conmóurem y al fi vaig dirli;

—¿Qué farías si fóssis pintor?

—Donchs 'm donaría á mi mateix moltas *capas*, tantas com se necessitessin per resistir aquets frets.

—Llástima que no sigui Sant Martí, vaig contestarli...

—¿Per partirte ab mi la capa?

—No precisament per partirmela, sino per tenirne.

Perqué aquet es lo gran problema. Lo mal no es que fassi fret. Lo mal es que la majoría de 'ls sers humans no tenen abrich per combátrel. Y qui diu abrichs, diu calefacció y aliments forts y nutritius.

Es lo que li deyan á un protector de animals y plantas l' altre dia, que 's planyía del fret que dehuen patir al Polo nort, los infelisos ossos blanchs.

—Donguim lo *sobretodo* d' un os blanch y m' embarco pe 'l Polo Nort.—

L' home es l' animal menos ben dotat per barallarse ab lo clima y d' aqui que tots los homes morin de malaltia, en tant que 'ls animals acaban de vellesa, excepte 'ls que moren á punta de ganivet per mantenirnos.

L' aspecte més pavoròs de l' hivern es la pobresa. Quan hi ha med s ray, los dos mesos de rigor 's passan ab bona taula y bon llit, teatros y cafés abrigats y ab *caloríferos* naturals de l' altre sexo.

Pero quan la neu cau implacable y no 's té un sostre; quan lo vent fret mossega la carn y no 's té un abrich; quan la humitat glassa fins lo moll de 'ls ossos y no 's té res calent pera reconfortar l' estómach, allavors l' hivern es malahit; es un infern ¿Que dich un infern? algo pitjor perqué á l' infern no 's patiría fret... ¡es la Mort!

Y no obstant, á l' hivern es quan la humanitat 's torna més egoista.

¡Es quan lo transeunt deixa morir de fam y fret al captayre, per mandra de tréures las mans de la butxaca y d' allargarli una almoyna!

RAMÓN BERENGUER.

LA CAYGUDA!...

(Confessions d' una «corrida»)

II

(CONTINUACIÓ)

MISTERIS DE CAMAROT.

Picat donchs de l' amor propi,
com tot home á qui han sorprés
d' estrenya-caps y babutxas
quan menos ell s' ho pensés,
vaig determinar venjarme
fent lo que 's diu ún va-y-tot,
per *filar* qui eran las donas
aquellas del camarot.
Qu' eran donas, ho expressaban
sas vehuetas clarament;
qu' eran ademés francesas,
ho espiava son accent.
Qu' eran joves, feya creureho
son dols y argentí parlar;
y que estavan molt de broma
lo seu riure ho deya clar.

—

Per desgracia, las escletxas
qu' á n' ellas 'ls van servi
per vigilarme, tapadas,
ja no servían per mí.
Pro veyám, ¿qui no s' inginya
quan detrás de una paret,
hi ha donas... aixi... en confiansa
y no 's tem ser indiscret.
Als pochs instants la barrina
destrament vaig manejar,
y sense moure gran fressa
la fusta vaig foradar.
Felisment, tot grinyolava
dins del barco y 'l cruxir
de la barrina ab la fusta,
ni menos se va sentir.
Al retirar la méva eyna
quedá un foradet menut
y aplicant en ell la vista
vaig mirar tot resolut.

—

¡Era en vritat reduhidissim
aquell circul de visió!...
¡Sols vaig veure una botina
y una mitja de coló!
La botina empresonava
un peu nano y grassonet
y 'l tros de mitja cubría
un turmell rodó y ben fet.
Y encara que sols 's veyan
d' aquella cama dos dits,
l' arrancada de la curva
prenia uns vols infinits.
Y... ¡rés més! Lo peu anava
gronxantse pausadament,
com si la duenya, ab lo barco
bressés compassadament.
Alló era poch per mas ansias,
y molt menys havent vist ja
que 'l peuhet y 'l tros de cama
eran d' aquells .. ¡*hasta allá*!
Aixis es que ab la barrina
vaig forcejá 'l foradet
per donarli més amplaria
y un cop aixó estigué fet,
vaig guaytar altra vegada
ab la emoció natural,
¡quina *propina* m' hi queya
dintre del meu camp visual!
¡No va ser mala *propina*!
Si avans veya un peu tant sols
ara me 'n surtian quatre
y ¡quatre peus eran molts!
Eran molts, sent tots de dona,
puig trobo molt natural
qu' al costat d' uns peus famellas,
uns de mascles no hi van mal;
Mes los dos parells d' un sexo,
ja va férsem sospetxós
y per tréuren l' aygua clara
vaig guaytarme 'ls afanyós...
Com si 'ls quatre 's barallessin
s' estavan abrahonats ..
Dos d' ells portavan polacras
y 'ls altres dos descalsats.
Los dos primers s' aferravan
fortament als altres dos
y 'ls tons de las quatre mitjas
contrastavan brilladors
Y 's repelían y atreyan
y 's tornavan á abrassar,
com si dos á dos seguissin
lo balanceig de la mar...
Al cap de un rato de veure
son combat indefinit,
vaig trovar que l' espectacle
era tonto y ensopit.
Y vaig dirme—Aqueixas donas
que 's gronxan ab tal excés,
més amunt tindrán las caras
y en algún lloch lo... demés.
Vaig fé un cálcul topográfich
ab la barrina á la má
y valguentme de la hipótessis
més amunt vaig foradá.
Y ab tal acert vareig ferho
qu' al guaytar pe 'l nou forat,
devant d' un quadro atractívol
vareig quedarmhi encantat.
Dugas caronas hermosas
se unían ab bés fogós,
com s' unían las dos matas
de sos cabells negre y ros.
No més entravan las caras
dintre del foco visual,
pro 'ls dos caparrons parlavan
y... ¡no s' explicavan mal!
—Está vist... Son dos *amigas*
(vaig dir entre mi somrient)
¡Son dos amiguetas íntimas
que s' estiman tendrament!
Més aixó no será obstacle
per buscá 'l tercer forat...
Ara tinch los alts y 'ls baixos;
prompte 'l mitj, hauré trobat
Y altra volta la barrina
va jugar, més per dissort
vaig endurmen eixa volta
un *miquel* esglayador.
Puig després de moltas midas
y fer cálculs d' alló més,
quant vaig treurer la barrina
ja era fosch... ¡no 's veya res!

M. RIUSECH.

(SEGUIRÁ)

SOTA CERO

—Miri, miri, senyora Tuyas, quina tarota se 'm ha posat ab el fret: ¡¡sembla un tomatech esbotzat!!

—¿Y el méu, senyó Geroni? ¡Se 'm torna morat com una esbarginia!

—¡Las venta y cuatrooooi.. ¡Sarenooooo!

L' HORARI NOU

¡¡Reyna Santíssima quin desgabell!! Ab aixo de las treize y mitja, las divuyt y las vinticuatre, hi han molts y molts barcelonins que ténen el cap á *tres quarts de quinze*.

LA MUDA

ó embolica que fa fort

(Novela en varios capituls, filla de molts ingenis) (1)

V

BREU HISTORIA DE LA MUDA

La intelissa criatura, órfana de pare y mare, no va creixe per xó com los arbres del passeig.

La beneficencia pública en vista de que tots los que tenian algún dret sobre la nena habian mort en lo celler de la tabernota de 'n Nafra, determiná ferse carrech d' ella y á l' efecte l' arcalde de barri solicitá l' ingrés de la orfaneta en la casa de Maternitat.

Lo cadavre del Baró d' Andorra fou identificat, pero com ningú podia may suposar qu' ell era lo pare de la criatura y per altre part lo cadavre de la Emilia, la mare innegable, ningú va identificarlo d' aquí que las autoritats no pogueren aplicar cap apellido á la Muda, per lo qüal aquesta 's quedá ab los tres noms patronimichs, que á son ingrés en la bordería li aplicaren l' arcalde de barri, lo *Xanxes* de punt y á la monja de servey, que foren respctivament Paula, Tuyas y Antonia en memoria de la arcaldesa, de la xicota del *Xanxes* y del patró de la religiosa.

En la casa de Maternitat, la Muda va fer, poch més ó menos, lo que fan totas las demés criaturas; *mam, non* y etc.

D' allí passá un cop criada, á l' altre casa gran á l' Hospici, ahont las monjas la pujaren carinyosament fins arrivar á la edat de las passións.

Lo dia precís que la Muda cumplia quinse anys 's presentá en la casa de Caritat una senyorona en solicitut de minyona de servey pera sa casa. Y com advertím que á ser possible la preferiria poch xerraire, la mare superiora trobá una magnífica ocasió pera desferse de la intelissa Muda, que en efecte podia tenir tots los defectes d' aquest mon, pero que de xerraire no 'n tenia res absolutament no per falta de ganas, sino per falta de llengua.

Desde l dia que la Paula-Tuyas-Antonia deixá la santa casa, ja va perdres de vista y l' historiador no ha pogut esbrinar cap dato de sa vida. Ella es la única que podría donarne alguns, pero desgraciadament lo seu defecte de naixensa no li permet.

Fem donchs un paréntessis y saltem los tres anys, set mesos y vint dias que van transcorre desde sa surtida del Hospici fins á la nit terrible del carrer d' Llástichs, en que torném á trobarla ajeguda sobre un catre ab cent mil duros á sota y presunta reo d' un espantós crím.

PERE ROMEU

(1) Tots los nostres colaboradors tenen dret á escriurer un capitul (mitja plana).

Cartas d' un músich á un altre

Noble *Arquet* y lleal amich:
A tu que *vals* y tens trassa,
pera contarte 'l que 'm passa,
aquestas ratllas t' escrich.
Fa tres mesos, tres tan sols,
qu' un *sol* pensament m' apura
y si Deu no hi posa cura,
crech m' acabará 'ls *bemols*.
Es el cas, qu' ab *la major*
indiferencia, avans daba
á una noya, molta taba
y avuy... ¡m' ha robat el cor!
A *mi*, que desde unas golfas
festejaba sense empaig,
tant sols per via d' *ensaig*,
¡se m' han ben girat las *solfas*!
Y are estich xiflat, es cert,
¡lo que pot una famella!
¡o' m trovo avuy que per ella
vaig sense o dre ni *concert*.
¿Pro, com curar el meu mal,
si, 'ls seus ullets m' empresonan
y sas paraulas me *sonan*
com *música celestial*?
Ja he renyit deu mil vegadas
per *la* més *mínimo*... y *ré*,
més manso y humil qu' un bé
he tornat á las *andadas*.
Mil cops d' aquí Barcelona
he provat de *tocá* 'l dos,
buscant per fora, 'l repós,
pro ha durat molt poca estona.
Sempre aquesta efervescencia,
en mon cap, sempre aquest pes;
en cap *banda* he trobat res
per aliviar ma dolencia.
Qu' haig de fer, donchs, amich meu,
ja que al mon res m' aconsola?
¿morirm? Ans el parer teu
desitja sabé en

VIOLA

Senyor *Violo;* Company meu:
En mon poder l' escrit teu,
en el qual veig demostrat
qu' estás ben enamorat.
Tu qu' has sigut de la colla,
el qu' has fet sempre mes olla,
are' t trobas, per panarra,
que t' aixafan la *guitarra*.
Home, al mitj de ta desgracia,
creu qu' això, m *fa* molta gracia
y al pensar que no pots viurer,
noy, no m puch aguantá' l riurer.
Mes vull ser ab ton permis
bastant clar y molt concís;
Si ella á tu' t vol com tu á n' ella,
podeu fer bona parella
sobre tot si es guapa y rica,
perque la mellor *música*
per curar tots aquests mals,
es sens dupte' l dring dels rals,
y en eix cas lo més prudent
trobo qu' es un casament.
Pro si no' t vol correspondre,
deixala, ja' s pot *compondre*.
y quant te vinga ab monadas
reb-la ab *caixas destempladas*,
puig pels mals d' aquest *tenor*,
fills d' un pur y ardent amor,
sols hi ha una enfermería,
¿sabs quina? la bojería,
y amich meu, creu que jo allá
no' t vindria á *acompanyà*.
Si no la vols y sufreixes,
no hi ha mes remey, la deixas;
pro si de tota manera
volgués venirte al darrera,
deixala venir, n' obstant
ab el *flavíol sonant*,
que si 'ls meus consells segueixes,
no patirás com pateixes,
segur de que satisfet,
darás gracias al

ARQUET

Per la copia
M. CARBÓ D' ALSINA.

DEL MEU REAL ARXIU

Insultat grosserament un cortesá de Luis XIV per un cantant de la Capella real, aná á dir al rey, pera venjarse, que l' artista aquell havía perdut la véu per complert y que cantaba d' una manera desastrosa.

Lo soberá que ja estaba enterat de la cosa, contestá al noble:

—Podèu dir que 'l tal cantant tè una véu molt indecent quan enrahona; pero quan canta, la té divina.

*
* *

Vá presentarse á L'uís Felip un desgraciat escriptor solicitant indult.

Preguntá 'l rey al demandant la causa de sa condempna; y al enterarse que era produhida per uns escrits satirichs contra 'ls ministres exclamá:

¡Pró, home de Deu! ¿Perqué no m' atacábau á mí ab la ploma y are estaríau completament tranquil?

*
* *

'S trovaba un pobre home en l' antecambra de Lluis XIV de qui solicitaba una audiencia, sense poguer conseguirho. S' escaygué á passar per alli 'l duch de Roquelaure (lo cortesá més lleig de la Cort) y 'l veure á n' aquell pretendent més lleig qu' ell, l' agafá pe 'l brás y va ferlo entrar á la cambra del rey, diguent:

—Senyor, recomano de debó á V. M. la pretensió que puga tenir aqueix súbdit vostre, á qui dech estar agrahit tota la vida.

—¿Que ha fet en servey vostre? preguntá 'l monarca.

—A no ser ell, jo seria l' home més lleig de Fransa.

*
* *

Una tarde de vent mol fort ensenyaba Lluis XIV al duch de Vibona els nous edificis de Versalles y li preguntá:

—¿Vos recordèu d' un molí de vent que aqui hi havía?

—Com si l' estés veyent, Senyor (responguè l' aristòcrata) Lo moli ha desaparegut; pró 'l vent continúa 'l mateix.

*
* *

La Montespan y la Maintenon (*queridas* que fóren del *Rey Sol*) no podian may viure en pau juntas, ni podian viure separadas. Louvois tenia necessitat de reconciliarlas molt sovint, y 'l mateix rey que havia tingut que intervenir en las sevas barallas deya:

—Més fácil es posar en pau la Europa, que á n' aquestas dugas donas.

*
* *

—Miréu, Diego de Córdoba, que me 'n vaig al llit y vull que 'm llegiu un rato; digué Felip II una nit.

Agafá 'l cortesá la palmatoria, vá asistir á la cerimonia de despullarse 'l rey, y quan aquet s' hagués ficat al llit, s' agenollá y estigué llegint una bona estona lo llibre que li habia indicat son Amo y Senyor.

Mentres 'n Córdoba llegia, Felip II se tombá de cara á la paret, y com se cregués 'l noble que s' habia dormit, tancá 'l llibre y s' aixecá sense fer soroll.

—No dormo, no; digué 'l soberá.

Més D Diego fent una gran reverencia respongué:

—V. M. no s' adorm; pero jo si y un bon vassall déu suplir al rey en sos debers.

Y deixant lo llibre y apagant lo llum, se 'n vá anar á retiro.

*
* *

La primera vegada que Corbiere vá entrá á despatxar com á ministre en la cambra de Lluis XVIII, comensá per deixar demunt de la taula del rey, ab tota calma, las ulleras, lo mocadó, la capsa de rapè y la cartera.

Sorprés lo rey per aquella falta d' etiqueta, li preguntá:

—¿Que héu vingut aqui á buydarvos las butxacas?

—Si, Senyor; al revés d' altres que venen á omplirselas.

*
* *

Presoner Maupertuis á Austria, sigué presentat á la Emperatriu, y aquesta li digué:

—¿Coneixéu á la reyna de Suecia, germana del rey de Prussia?

Si, Senyora.

—Diuhen que es la dona més hermosa del mon.

—Aixis m' ho havia cregut jo fins are que he vist á V. M. I., respongué galantment Maupertuis.

(Aquesta resposta li valgué la llibertat)

PEPET DEL CARBIL.
Arxiver de ma real casa.

COMO LAS GASTAN...

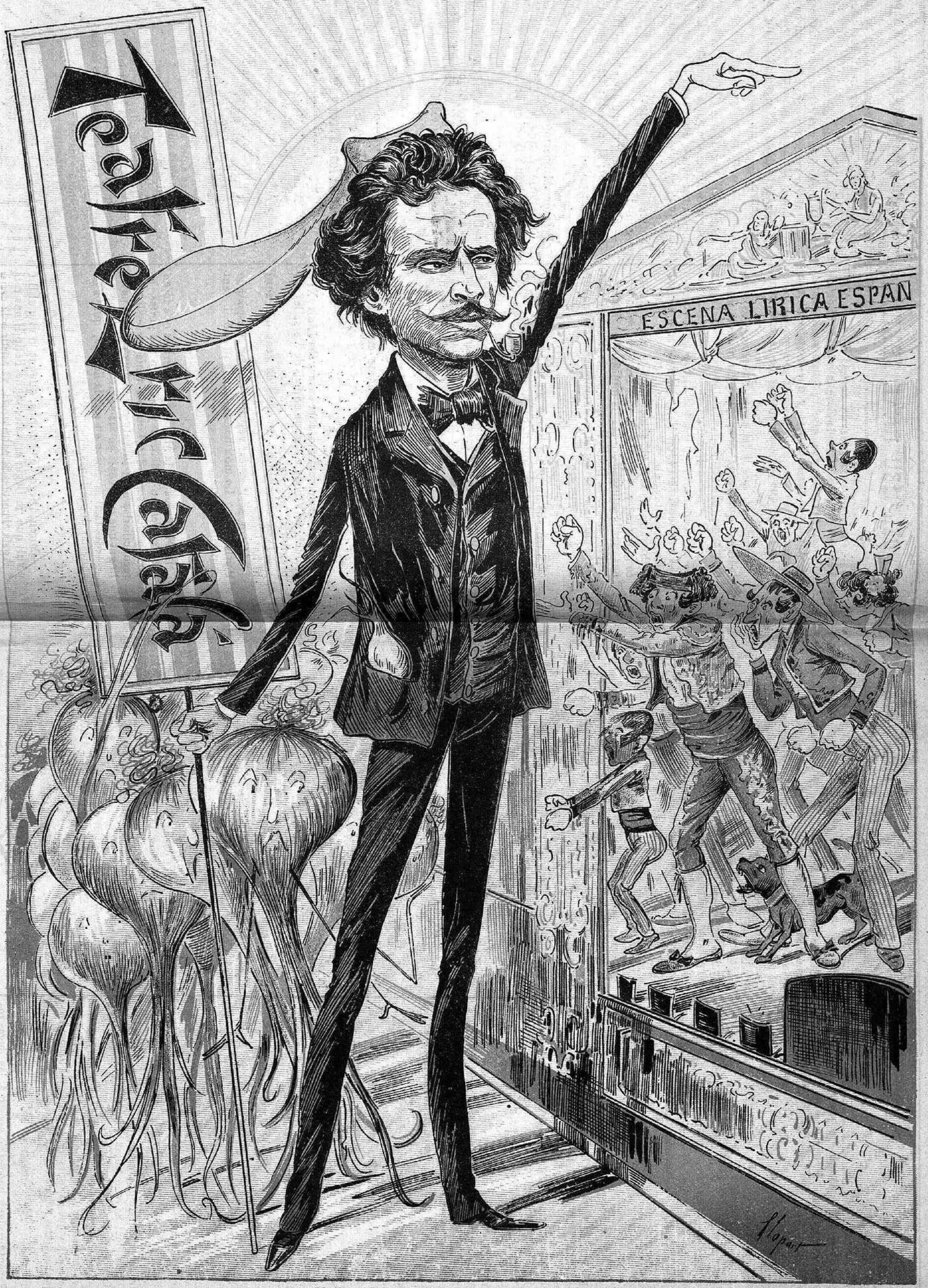
Al amich Joan Torrá y Puig de Cabanellas

A una *hija* de Maria
sortida de confesar
li daren per penitencia
ab motiu de sos pecats,
que dins la pica beneyta
debia posar la má
per espay d' unas dos horas
seguidas, sens moures may.
La pobre estaba cumplintla
quan entrá per confesarse
una molt amiga seva
qui al véurela vá exclamá:
—¿Que fas aqui Catarina?
¿Que esperas? dígas, vejam?
—Res, cumplir la penitencia
que lo confés m' ha ordenat
—Y aixó; ¿quin *pecat* vas ferne?
—El de dexarme tocar
aquesta má per lo nuví...
—Si per aquet sol pecat
la má dintre de *la pica*
á ne tu te fan posar
lo qu' es á mi, estich segura,
lo menos m' ordena *un bony;*
per lo tant noya, m' entorno
per' quest any, ja he confesat.

S. BRUGUÉS.

EL PINXO DE LA PIPA

per J. LLOPART.

— ¡ Vaija, noys: ¡¡prou castanyolas!!
¡Fugiu d' aquí, que necessito el puesto per las *cebas*!

LICEO

Figurant en la companyia la parella Storchio y Garbin, no era possible se prescindís de *La Boheme* majorment després del fracás de *Iris*, per lo tant la afortunada obra de Puccini ha tornat á dar fé de vida ab verdader regositj dels habituals concurrents á aquet teatro.

Bona proba de lo que afirmém, es que tres representacións se 'n portan donadas y han sigut altres tres plens.

Del desempenyo lograt aquest any, debém manifestar que la heroina ha sigut la Srta. Storchio, que ha arrivat á identificarse tant ab la desventurada *Mimi*, que es impossible mes acertada interpretació.

Ab la *Musette* hi ha debutat la Sra. Biondelli que hi ha sigut sumament aplaudida aixís com lo Sr. Moro, que 'ns resulta lo baritono desitjat en aquesta clase de óperas.

Del Sr. Garbin debém manifestar que á causa de trovarse indisposat en sas dos primeras representacións se veya en ell al artista no al cantant, pero dimars passat trobantse en la plenitut de sas facultats, estigué fet un héroe tota la nit, compartint ab justicia los aplausos ab la Srta. Storchio.

Del mtre. Mascheroni, debém observar, que fins á la tercera representació no vejerem acreditada sa pericia. Las anteriors semblavan ensajos mes ó menos generals, per lo que lo segón acte 'ns resultava sumament pesat.

Ara acredita sa justa fama.

Las demés parts, no mes que regular.

Pera avuy está anunciada *La Traviata* pera la senyoreta Storchio.

No duptém que hi logrará un triomf.

NOVETATS

Segueix *La gent de l' ordre* figurant en los ensajos y per lo que sembla, los nostres caixistas haurán de guardar aquet titul, perque porta trassas de estrenarse... lo día del judici final.

Lo Sr. Borrás, hem de confessar que per aixó no se *duerme en sus laureles*, ja que dona una gran varietat al cartell, lo que porta un trevall importantissim en ensajos y logra que las obras surtin sumament arrodonidas, tant individualment com en conjunt.

Ultimament ha representat la famosa obra del duch de Rivas *D. Alvaro ó la fuerza del sino* y en sos últims actes, hi está fet un actorás y ab son acertat desempenyo 'ns recorda á las eminencias que ha tingut lo teatro castellá y que ab tanta gloria y aplauso habian trepitjat las taulas del mateix escenari.

ROMEA

Haventnos sigut impossible assistir á las dugas representacións que s' han donat del últim drama del aplaudit autor Sr. Bordas y Estragués titulat *Lo desheredat*, 'ns veyém privats de parlarne en lo present número, pero prometém ferho la setmana entrant.

GRAN-VIA

Baix la direcció de D. Vicents Royo, dissapte próxim obrirá de nou sas portas aquet teatro ab una companyía cómich lirica composta de reputats artistas en que además de la Sra. Martin Gruas y los Srs. Güell, Gil y Garrido (de la temporada anterior), han sigut contractats las Sras. Hoyos, López Martinez y Rosales y los Srs. La Rosa, Pérez y Rodriguez, artistas tots ells de envejable reputació y que han actuat en las primera con panyías del género anomenat *chico*.

Com lo propósit de la nova Empresa es presentar variadíssims espectacles á la vegada que d' aparato, es de esperar que obtindrá bons resultats.

TIVOLI

Ab verdadera ansietat es esperada la série de funcións que deu donar la nova Empresa que baix lo sobrenom de *Teatre Liric Catalá* se proposa renaixer la sarsuela catalana ab nova sabor, creyent que son resultat anirá acompanyat del mes gran éxit, ja que han entregat obras los mes notables escriptors regionals y las partituras de las mateixas son degudas als músichs que gosan de mes fama y que mes se distingeixen en las corrents modernistas.

Segons noticias, la Empresa ha contractat á nous artistas dels que figuran en lo cartell, haventne eliminat algun dels contractats per no correspondre sas qualitats á sas pretensións.

Molt celebrariam que de la probatura que fará lo Teatro Liric Catalá, ne sortís victoriosa.

Pera dissapte está anunciada la funció inaugural ab dos estrenos compostos de *Colometa la gitana* lletra del Sr. Vilanova y música del mtre. Lapeyra, y *Les carameles*, de Iglesias y Morera lletra y música respectivament además de *L' alegria que passa* coneguda y aplaudida obra del Sr. Rusiñol la lletra y del mtre. Morera la música.

AMBIGÚ BARCELONÉS

S' ha fet cárrech d' aquet local una nova Empresa que de moment ha merescut estraordinaris elogis per haberlo trasformat en un elegantissim café concert, de manera que 'l coloca al número hú dels de nostra ciutat.

Además de la comoditat y elegancia, ha procurat reunir un quadro escénich sumament notable ja que hi figuran la *troupe* mimica Corradi-Schmidt, que per son variat repertori cada nit obté grans aplausos; á la simpática S ta. Pilar Arcas, coneguda per la Serpentina Espanyola que ab justicia resulta la atracció de la casa, per las acertadas combinacións que sab douar en sas dansas y la parella Quirós-Morenilla que semblan dos verdaders virolets.

Com sabém los bons desitjos que animan tan als artistas com á la Empresa, es de esperar que l' Ambigú será lo centro dels aficionats á variacións y plats escullits.

UN CÓMICH RETIRAT.

Fins l'any que vé.
Ab los Reys las festas llestas
han quedat pe 'l nostre dany.
Aixis donchs, senyors, prou festas
y salut, fins á un altre any.
L. Rubert, 1901
Las penas de mis amores
no te las digo á la cara
ara si jo fos primpcesa...
¡otro gallo me cantara!
¡Ditxós d' aquest *qu' acerta*!...
¡Qui 's trobés al seu puesto!

Lo batallador periodista francés Enrich Rochefort, ha enviat una circular als periódichs espanyols demanant lo concurs de la gent de ploma d' aqui ab l' objecte de constituhir una suscripció per ajudar als boers á reconquistar sa independencia.

La idea no donará resultat tractantse de periodistas espanyols y no perqué aquestos no odihin als inglesos ab tota l' anima á causa de lo molt empaytats que 's vehuen pe 'ls *inglesos* de la peninsula.

Pero no donará resultat, perqué 'ls periodistas ibérichs no poden desgraciadament contribuhir á cap suscripció, ja que com deya l' inolvidable Larra «la professió literaria á Espanya es un modo de viure que no dona per viure.»

Poch coneix en Rochefort als periodistas que per aqui gastém... Tant se valdria que s' hagués dirigit als mestres d' estudi.

Creguim lo director de *L' Intransigeant*... ¡la circular segona en castellá dirigéixila als toreros!

***

La taquilla del Liceo dissapte passat que 's cantava *La Walkyria* de Wagner, doná 8,0 pessetas. En cambi diumenje que 's cantava *La Bohéme* de Puccini, doná 3,000 pessetas.

Retreure aquets datos, per los wagneristas constituhoix una profanació, pero en cambi per la empresa, *obras son amores y no buenas razones.*

Un altre dato; la Sra D' Erehnstein ab tot y ser compatriota de 'n Wagner, va dir poch avans de marxar de Barcelona, «que no s' extranyava de que á Barcelona no acabés d' agradar la música de Wagner, perqué á Alemania passava dos quartos del mateix».

¿Y donchs, alló que deyan 'ls wagneristas, de la idolatria que senten los alemanys per lo seu mestre?

¿Si acabarán aquets senyors essent més papistas que 'l papa?

***

A París hi ha una sonámbula, Madame Lay Fondevielle, la qüal ha fet interessants profecias sobre l' any y 'l sigle presents.

Segóns li comunica l' *arcangel Gabriel* ab lo que segóns sembla té relacións íntimas, los boers triunfarán de 'ls inglesos, Fransa, Russia é Italia viurán felissas, Alemania y Turquia farán l' ánech y Espanya 's revifará poderosament.

De manera que segóns la Lay Fondevielle lo sigle XX 'ns reserva als espanyols un desti millor que 'l sigle passat.

A mi la Lay no m' *encera;* per mi lo seu Angel Gabriel es en Silvela que se li ha ficat á dintre y s' empenya en pintar la situació d' Espanya ab lo mateix prisma qu' ell la veu. Ab prisma de *turronero.*

***

Després de no pochs *dimes* y *diretes*, ha dimitit la comissió de Consums de nostre Ajuntament composta de 'ls senyors Macaya, Brogada, Huelin y Lluch.

Y ha dimitit ab gran alegría de 'ls restant *sregiradors del comú* que ja estavan segurament aburrits de tant esperar la dimissió de 'ls quatre indicats senyors.

Preparemnos donchs, á atipar á quatre regidors més.

Per cert qu' aquesta vegada la *breva* es disputadissima y sembla qu' anirá á l' aranya estira cabells.

***

La llista dels artistas contractats per l' amich Güell del Teatro de la Gran-Via, sembla la llista de nómina de la guardia municipal.

Alli hi figuran la Sra López Sra. Martinez y la Senyora Rosales, acompanyadas del Sr. Pérez y del Sr. Rodriguez.

Llástima que si hi ha algun Gutierrez ó Sánchez entre las segonas parts ó el coro, no surti á relluhir també en los cartells.

A pesar dels noms *municipals* que gastan los citats artistas, sabém de bona tinta que van á tot arreu, acreditant una vegada mes la trassa y bon nás del amich Güell

Es alló que diuhen; *lo cortés no quita á lo valiente*... ni lo *municipal* á lo bon artista.

***

¡Ha mort lo bisbe de Barcelona!

Los inescrutables designis de la Providencia, han volgut que en lo desafio terrible entre la primera autoritat eclessiástica barcelonina y una part del clero de la diocéssis —petita part si 's vol, pero que era vista ab simpátichs ulls per molts capellans que callavan — la mort hagi vingut á posarhi fi en lo moment més impensat.

Y ara, naturalment, havent fet mútis pe 'l foro lo principal protagonista, la questió ja está acabada.

Hi ha qui atribueix la repentina mort del pare Morgades, als disgustos qu' experimentá los dos últims dias de l' any darrer.

En efecte, es molt de notar que l' *assalt* de 'n *Memento* tingué lloch lo dia 30 de Decembre; l' escándol consegüent lo dia 31 y el dia primer de l' any fou quan lo pare Morgades tingué de quedarse al llit.

La intervenció d un ex-picador de toros en una questió que rés li importava, ha precedit á la última hora del bisbe de Barcelona

¡Quanta vritat es alló que de las petitas causas no provenen á voltas los grans efectes!

Qui deu estar inconsolable á horas d' ara, deu ser l' ex-picador de toros ..

Vuyt dias de privansa y... ¡al calaix!

Ell si que pot dir que se li ha post lo sol al mitj del dia.

***

L' amich Oliva Brigman aquell que s' ha passat ab armas y bagatjes als castellans,—valguentli aixó entre sos ex-companys de las melenas lo dictat de traidor.— s' exclamava l' altre dia en *La Patria*, de que un conductor de tranvia no habia volgut parar lo carruatje, á fi de q e ell hi pujés, donant la escusa de que 'l vehicul anava á retiro.

D' aixó l' Oliva 'n pren pen per atacar á la companyia eléctrica, cregut de que sas exclamacións van á ser atesas.

¡Ilusiones engañosas
livianas como el placer!

La companyia inglesa, no fa cás d' un Oliva més ó menos. Lo mateix que passá al amich citat, en lo dia qu' ell refe reix, passa mil cops al dia en tots los tranvias de totas las lineas barceloninas y la companyia tant fresca.

Més terrible y mes fulminant seria la cayguda de un cable, á lo qual hi estém exposats cada cinch minuts y no obstant aquesta es l' hora qu' encara no s' ha previngut aquest cas tan probable com esglayador.

Desenganyis Oliva .. ab la companyia inglesa no hi va res... ¡Per algo es inglesa!

En una casa del Carrer Nou fou assis'it un nen de cinch anys al que un subjecte desconegut, va atropellar lúbrica y brutalment en las hortas de Sant Beltran.

Lo criminal *sátiro* no ha sigut agafat.

Y es una llástima, creguim, es una verdadera llástima. En la colecció zoológica del Parque hi ha gabias buydas qu' están esperant algun dísposer d' aquesta naturalesa á fi de que ab ab l' exemple hi hagi escarment.

Y perqué l' escarment fós més exemplar, valdría la pena d' emborratxar á l' Avi y excitarlo á exercir la pena del Talió ab lo *salvatje* de marras.

A veure si 's demostrava matemáticament que, un *sátiro* adult : un nen de cinch anys :: l' elefant del Parque : á un *sátiro*.

CORRESPONDENCIA

Anis de Cumí. No 'm serveix cap dels dos.—*B. Costa.* Vosté versifica bastant bé pero aquest cop no m' ha convensut.—*Antoni Ruis.* Aceptat y 's publicará, si be modificantlo algo.—*R. Amorós-Vilassar.* Dispensi; no serveix.—*Rossinyol Llauné.* Los cantars bilingües ja fa molt temps que 'l bon gust va retirarlos de la circulació.—*B. Ramentol.* Anirá y gracias *Plácit Rosés.* Va be; gracias.—*I. Soler.* Una mica retocat anirá.—*R. Homedes.* Sento manifestarl novament que no serveix... Y ho sento perqué sa constancia m' agrada.—*Agustí Fals.* Acepto 'l trevall y espero que no será l' últim —*Francisquet.* L' articlet va molt be y 'l felicito pero no he rebut lo final. A la quartilla 9 's trenca ¿Se li haurá olvidat enviarla?

CARTA OBERTA

Que á mi mateix jo m' escrich
perque soch mon milló amich.

Estimat Agustí: Ja
sé lo que t' está passant
y á fe qu' es un cas xocant
y que molt 'm va estranyá.
¿Es á dir que la xicota
per qui tu estabas *xalat*,
á la fresca t ha plantat
dante una solemne *poia*?
¿que sens mica de prudencia
us heu quedat, *á la cuenta*,
ella al sol que més calenta,
tu á la lluna de Va encia?
¿que anantsen ella ab 'l *mano*
que dihuen que té *calés*
't deixa ab un pam... ó més
d' *ullá* que indigna al Cyrano?
Pues mira, no es res d' estrany
ni aixó t' ha de acobardir,
¿Que 't planta? Donchs, *á vivir*,
y tal dia fará un any,
¿Casarse ab un altre vol
perque 't veu d' hermilla laci?
Li dius *que no s en desfassi*
que aquet coló, 's durá molt,
y li recordas, de pas,
tots los paperots qu' ha fet,
lo que ha enrahonat y cla y net
li cantas 'l cartipás.
Li dius que té molta barra,
després d' empendre la lluyta
fer moralment una truita
de bunyols y butifarra;
Després de darte la *tata*
omplinte de confiansa
matarte aixis la esperansa
ab aquesta *mala pota*;
després de ferte rondar
per la nit lo seu balcó
á punt de agafá un doló
reumatich articular;
Després que ab tan poca *lacha*
ha embrutat tan de paper
y ha donat feyna al carter,
y posaba *hayer*, ab ache;
Després de fer tan abús
del cor y del sentiment,
del amór y 'l greu torment,
y d' altres frasses al us;
Després de moure matraca
ab lo papá y la mamá
que no ho volian, cambiá
tan depressá de casaca.
Després de tot 'l bullit
que pe 'l barri haveu armat,
quan tothom se n' ha enterat
diu que 't entornis al llit...
Ferte aquesta xarranada
es cosa que á mi 'm confón,
y *ó no tiene corazón*,
ó hi tindrá una ensiamada.
Per altra part, considera
que t' ha fet un gran favor
y agraheixli de tot cor
encare que t' exaspera.
Recobras la llibertat,
pots buscar lo que 't convé,
pots fer lo que 't vinga be,
pots torná á se aixalabrat,
tens dret d' anar de conquista
trasnochar y armar bullits
sens que ningú 't vinga ab crits
ni 't vulga passar revista;
pots frecuentar los saraus
y armar alli rebombori
y si 't pega pel casori
't casas y santas paus.
Buscas xicota com cal,
guapa, honrada, bona y neta,
que se li haigi mort la *gueta*
y que 't *habiti* algún ral
Sobre tot, tén molt cuidado
ab aquet avis derrer;
los mal de caps ab dinor
son *tortas* y *pan pintado*.
Olvida ja á la perjura,
treula á bossins del teu cor
y remey al teu dolor
trobarás y al teu mal, cura.
Treu del altar de ton pit
¡¡ah!! la imatje que 'l profana;
que 's casi ab l' altre ¡pavana!
y li fassi bon profit.
Si estás cansat de estar bé
y 't pega per la *casulla*,
no cridis ni moguis bulla
ja 't he dit lo que has de fer
Busca una que tinga rals
y en lo seu cor fas desgracias;
després ja 'm darás las gracias,
ton amich.

AGUSTÍ FALS.

Almanachs de regalo

S' ha fet ja costum entre varis reputats industrials obsequiar á sos clients á la entrada d' any per medi de artistichs regalos, predominant los almanachs que al mateix temps que d' adorno serveixen de anunci permanent durant tot l' any.

Entre varis que han tingut la galanteria de remetreu 'ns á nostra Redacció debem citar los següents:

Del acreditat fabricant de xacolata *Amatller*, que es una artística reproducció; filla del apostol del modernisme Mucha.

Bazar Español, dibux alegórich y que sintetisa perfectament lo titul y negoci de la casa, Lo dibuix es obra del artista S. Xumetra;

Jimnez et Lamothe, coneguts licoristas que reparteixen uns artistichs plats en relleu fets en cartró per l' especialista en aquest género Sr. *Miralles*.

Jaume Boix, reputat fabricant de xacolata en que hi ha lo busto d'una elegantíssima senyoreta;

Damms, fabricant de cervessa, en que hi ha un tipo que per sas condicións fisicas se veu es un gran *adorador* de tan saludable liquit;

Job acreditadissim paper de fumar, qual calendari es de gust modernista;

Evaristo Juncosa, afamat fabricant de xacolata que, lo cromo que reparteix es un acabadissim treball de litografia y sens dupte de lo mes notable en son género. Además regala calendaris de butxaca que resultan molt dignes del obsequiant.

Remerciém á tots los industrials sa finesa y los desitjém un sens fi de prosperitats en lo present sigle.

EN EL TÍVOLI

Las discusions son acaloradas; allí el decaygut *género chico* es el que per alguns paga la festa.

D' aquí á pochs días, la concurrencia adoptará la pipa y 's deixará creixe la perruca.